

اختلال شخصیت مرزی و طرحواره درمانی

www.ketab.ir

تألیف و گردآوری:

مینا محسنی

ایمان آذرینوش

محبوبه عسکری پور

سرشناسه	محسنی، مینا، ۱۳۶۶-
عنوان و نام پدیدآور	اختلال شخصیت مرزی و طرحواره درمانی/تألیف و گردآوری مینا محسنی، ایمان آذرینوش، محبوبه عسکری پور.
مشخصات نشر	تهران: مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۱۲۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۲۵۱۱-۱
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۱۹ - ۱۲۰.
موضوع	اختلال شخصیت مرزی - درمان شناخت درمانی طرحواره Borderline personality disorder – Treatment Schema-focused cognitive therapy
شناسه افزوده	آذرینوش، ایمان، ۱۳۶۷-
شناسه افزوده	عسکری پور، محبوبه، ۱۳۶۶-
رده بندی کنگره	RC۵۶۹/۵
رده بندی دیویی	۶۴۴/۸۵۸۵۲
شماره کتابشناسی ملی	۸۷۵-۲۰۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیپا

www.ketab.ir ارشدان

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

■ نام کتاب:	اختلال شخصیت مرزی و طرحواره درمانی
■ تألیف و گردآوری:	مینا محسنی - ایمان آذرینوش - محبوبه عسکری پور
■ ناشر:	آموزشی تألیفی ارشدان
■ ویرایش:	اول
■ نوبت چاپ:	اول ۱۴۰۰
■ حروفچینی و صفحه آرایی:	www.irantypist.com
■ طراح و گرافیکست:	www.irantypist.com
■ شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۲۵۱۱-۱
■ شمارگان:	۱۰۰۰
■ مرکز خرید آنلاین:	www.arshadan.com
www.arshadan.net
■ مرکز بخش و توزیع:	۰۲۱۴۷۶۲۵۵۰۰
■ قیمت:	۵۲۰۰۰ تومان

پیشگفتار ناشر:

به نام ایزد دانا که آغاز و انجام از آن اوست

هرگز دل من ز علم محروم نشد کم ماند زاسرار که مفهوم نشد
اکنون که به چشم عقل در می نگرم معلوم شد که هیچ معلوم نشد

ای دانای بی همتا، ای بخشنده ایی که ناخواسته عطا فرمایی و هر نیازمندی را به عدالت بی نیاز گردانی، مگر این که نالایق باشد و آن عنایت را به بازگونه از دست دهد. در عرصه پیشرفت تکنولوژی در هزاره سوم، هنوز نیاز بر مطالعه کتاب در کنار استفاده از منابع کامپیوتری و اینترنت احساس می شود. از این بابت خوشحالیم که می توانیم در جهت اعتلای علم، دانش و فرهنگ کشور قدمی هر چند کوچک برداریم.

و من الله التوفیق

دکتر شمس الدین یوسفیان

مدیر مسئول انتشارات ارشدان

فهرست مطالب

صفحه

عناوین

۹.....	مقدمه.....
۱۱.....	فصل اول: اختلال شخصیت مرزی و ملاک‌های تشخیصی.....
۲۳.....	فصل دوم: انواع شخصیت مرزی و سطوح درمان.....
۳۵.....	فصل سوم: سبب‌شناسی اختلال شخصیت مرزی.....
۴۳.....	فصل چهارم: درمان دارویی و زیستی.....
۴۷.....	فصل پنجم: طرحواره درمانی.....
۷۱.....	فصل ششم: طرحواره درمانی در اختلال شخصیت مرزی.....
۸۹.....	فصل هفتم: جلسات طرحواره درمانی در اختلال شخصیت مرزی.....
۱۱۹.....	منابع.....

www.ketab.ir

مقدمه

اختلال شخصیت مرزی^۱، یکی از پیچیده‌ترین و جدی‌ترین اختلالات روانی است که وجه مشخصه آن، بی‌ثباتی در تنظیم هیجانات، کنترل تکانه، و عدم پایداری در روابط بین فردی و خودانگاره است. بیماران مبتلا به اختلال شخصیت مرزی در بین مرز روان‌پریشی و روان‌نژندی واقع شده‌اند. بین نزدیک شدن به دیگران از یک‌سو و دوری از آن‌ها و اتکا به خویشتن از سوی دیگر تردید دارند. نوسانات شدید در روابط بین فردی و پیامدهای حاصل از آن، سبب می‌شود تا دچار مشکل در هویت خود شوند. آن‌ها به دیگران بسیار وابسته‌اند، برای حفظ تعادل فکری و رفتاری نه تنها به حمایت، امنیت و تشویق دیگران نیاز دارند، بلکه نسبت به جدایی از منابع حمایتی بسیار آسیب‌پذیرند. ترس از رها شدن و تنها ماندن مهم‌ترین مشکل این افراد است.

پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهد اختلال شخصیت مرزی قابل درمان بوده و حتی پیش‌آگهی آن بهتر از اختلالات دیگری چون اختلالات خلقی و دوقطبی است. در حال حاضر، رویکردهای درمانی متفاوتی وجود دارد که در کاهش رفتار خودکشی، رفتارهای آسیب‌رسان، افسردگی و اضطراب مؤثرند. در میان آن‌ها می‌توان به رویکرد طرحواره درمانی اشاره کرد.

طرحواره درمانی شیوه‌ای درمانی برای مبتلایان به اختلال روان‌شناختی مزمن و مقاوم مانند اختلالات شخصیت مناسب است. طرحواره درمانی، اصول و مبانی رویکردهای شناختی-رفتاری، دلبستگی، گشتالت‌درمانی، روابط شیئی، ساختارگرایی و روان‌کاوی را در قالب یک مدل درمانی تلفیق کرده و یک درمان ابتکاری و تلفیقی است که توسط یانگ و همکاران پی‌ریزی شده است.

طرحواره درمانی در اختلال شخصیت مرزی بسیار حساس بوده که باید به‌صورت تخصصی و با دقت زیاد انجام شود.

طرحواره‌های ناسازگار اولیه، خاطرات، هیجانات، احساس‌های بدنی و شناخت‌واره‌هایی هستند که با جنبه‌های مخرب تجارب دوران کودکی افراد گره خورده‌اند و به شیوه‌ای سازمان یافته در سرتاسر زندگی در قالب الگوهای تکرار می‌شوند. هم برای بیماران مبتلا به مشکلات منش شناختی و همه بیمارانی که عملکرد بهتری دارند، درون‌مایه‌های مرکزی این طرحواره‌ها یکسان

^۱ Borderline personality disorder (BPD)

است: آن‌ها درون‌مایه‌هایی از قبیل رها شدن، بدرفتاری، محرومیت هیجانی، نقص و اطاعت دارند. بیماران ممکن است طرحواره‌های بیشتری داشته باشند و طرحواره‌های‌شان از شدت بیشتری برخوردار باشند، اما طرحواره‌های متفاوتی ندارند. لزوماً طرحواره‌های این بیماران با بیمارانی که عملکرد سالم‌تری دارند، متفاوت نیست بلکه آن‌ها سبک‌های مقابله‌ای افراطی را برای کنار آمدن با طرحواره‌های‌شان و ذهنیت‌های‌شان به کار می‌گیرند.

طرحواره درمانگر، بر باورهای ناکارآمد، احساس و رفتاری که در دوران کودکی فرد به وجود آمده، تمرکز می‌کند و از اصول و فنون زیادی استفاده می‌کند تا آن‌ها را بازسازی نموده و تغییر دهد. طرحواره درمانی با ترکیب رویکردهای مختلف دلیستگی و روابط شیء در قالب یک مدل درمانی در درمان بیماران مبتلا به شخصیت مرزی مؤثر واقع می‌شود و با حذف الگوهای غلط، فرد را به سمت ذهنیت بزرگسال سالم هدایت کند.

طرحواره درمانگر به بیمار دارای اختلال شخصیت مرزی آموزش می‌دهد تا راهی برای رهایی از تله‌های زندگی بیابد. در این مسیر، هدف تعدیل، تغییر و خاتمه دادن به نبرد بین طرحواره‌هاست.

در این کتاب به بررسی ملاک‌های تشخیصی اختلال شخصیت مرزی، سبب‌شناسی و تحلیل طرحواره‌های ناسازگار اولیه بر بروز نشانه‌های بیماری پرداخته و تکنیک‌هایی جهت تغییر و تعدیل طرحواره‌ها معرفی نموده‌ایم.

امیدواریم مطالب این کتاب مورد استفاده روان‌شناسان و متخصصان حوزه سلامت روان و درمانگران قرار گرفته و گامی مفید در جهت افزایش بهداشت روان و سلامت عمومی جامعه شمرده شود.

عسکری، محسنی، آذرینوش - زمستان ۱۴۰۰